ECLI:LV:RPPT:2021:0526.11520019821.2.S
Lieta Nr.11520019821
Arhīva Nr.K68-0598-21/11

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2021.gada 26.maijā

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa,
tiesnese Edīte Turkopule,
piedaloties prokuroram Raivo Viškeram,
atklātā tiesas sēdē iztiesāja krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas.

Aprakstošā daļa

/pers. A/ vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (transportlīdzekļa vadīšanas tiesības noteiktā kārtībā nav iegūtas), atrodoties alkohola ietekmē, šādos apstākļos:

2021.gada 5.aprīlī plkst.1.26 /pers. A/, esot alkohola ietekmē, ar minimālo alkohola koncentrāciju izelpotajā gaisā 1,2604 promiles, bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (transportlīdzekļa vadīšanas tiesības noteiktā kārtībā nav iegūtas), vadīja transportlīdzekli */nosaukums/*, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, Rīgā, /ielu nosaukums/ virzienā.

Ar šādām darbībām /pers. A/ izdarīja Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Motīvu daļa

Tiesas sēdē apsūdzētā savu vainu izvirzītajā un uzturētajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas atzina pilnībā un izdarīto nožēloja. Lūdza neveikt lietā pierādījumu pārbaudi, norādot, ka viņai pilnībā saprotama pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas procesuālā būtība un sekas.

Prokurors uzturēja apsūdzētās lūgumu – neveikt lietā pierādījumu pārbaudi, atzīstot, ka ir konstatējami visi Kriminālprocesa likuma 499.pantā minētie priekšnoteikumi lietas izskatīšanai bez pierādījumu pārbaudes.

Tiesa, izskaidrojusi procesā iesaistītajām personām pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas procesuālo būtību un sekas, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 499.pantam nolēma neveikt lietā pierādījumu pārbaudi, jo apsūdzētā atzina savu vainu visā viņai izvirzītajā un tiesas sēdē uzturētajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas; pieteica lūgumu par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu un piekrita šādas pārbaudes neizdarīšanai, un tiesai pēc krimināllietas materiālu pārbaudes neradās šaubas par apsūdzētās vainīgumu viņai izvirzītajā un uzturētajā apsūdzībā.

Tiesa atzīst, ka apsūdzētās darbības ir kvalificētas pareizi un viņas vainīgums ir pierādīts pilnībā, līdz ar to /pers. A/ ir atzīstama par vainīgu un sodāma Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā.

Ievērojot pieņemto lēmumu – neveikt lietā pierādījumu pārbaudi, tiesa atzīst, ka pierādījumu analīze un to uzskaitījums spriedumā nav nepieciešams (Kriminālprocesa likuma 527.panta trešā daļa).

Krimināllikuma 46.panta otrā daļa noteic, ka, nosakot soda veidu, ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta trešo daļu apsūdzētās izdarītais noziedzīgais nodarījums pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas klasificējams kā tīšs mazāk smags noziegums.

Apsūdzētā ar tiešu nodomu un apzināti prettiesiskām darbībām ir apdraudējusi sabiedriskās drošības intereses mehānisko transportlīdzekļu kustības un ekspluatācijas jomā, papildus apdraudot sabiedrības locekļu dzīvību un veselību.

Tiesas sēdē, pārbaudot apsūdzētās personību raksturojošos datus, noskaidrots, ka /pers. A/ ir dzimusi /datums/– Rīgā; apsūdzētajai ir reģistrēta deklarēta dzīvesvieta, taču faktiski dzīvo /adrese A/; ieguvusi pamatskolas izglītību; precējusies; apgādībā esošu personu nav; algotu darbu nestrādā, vienīgie ikmēneša ienākumi – invaliditātes pensija /euro/, ārstu-speciālistu uzskaitē nav reģistrēta, taču sakarā ar slimību no bērnības uz mūžu ir noteikta invaliditātes trešā grupa; atkarību nav.

Tāpat no lietā esošā aktuālā Sodu reģistra redzams, ka apsūdzētā iepriekš ir astoņas reizes sodīta. Pēdējo reizi ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2017.gada 24.jūlija spriedumu pēc Krimināllikuma 253.^{2} panta pirmās daļas, piemērojot Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, ar brīvības atņemšanu uz 4 gadiem 5 mēnešiem 15 dienām un policijas kontroli uz 2 gadiem. Spriedums stājies spēkā 2017.gada 16.septembrī. Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018.gada 25.maija lēmumu /pers. A/ atbrīvota no soda izciešanas nosacīti pirms termiņa 2018.gada 25.maijā. Neizciestais sods 11 mēneši 18 dienas.

Tiesas sēdē apsūdzētā, atzīstot vainīgumu inkriminētā nozieguma izdarīšanā, nenoliedza, ka iepriekš ir vairākkārt sodīta persona, un jauns noziegums šajā lietā izdarīts neizciesta papildsoda un nedzēstas sodāmības laikā. Tāpat norādīja, ka papildsods – policijas kontrole – izciests pilnībā bez konstatētiem pārkāpumiem. Lūdza par neapdomīgi izdarīto noziegumu nenoteikt brīvības atņemšanas sodu, tajā pašā laikā apstiprinot, ka ir atzīstama par darbnespējīgu personu Krimināllikuma 40.panta izpratnē un algotu darbu nestrādā. Tāpat norādīja, ka transportlīdzekļa vadītāja tiesības normatīvajos aktos noteiktā kārtībā nav iegūtas.

Krimināllikuma 5.panta pirmā daļa paredz, ka nodarījuma (darbības vai bezdarbības) noziedzīgumu un sodāmību nosaka likums, kas bijis spēkā šā nodarījuma izdarīšanas laikā.

Spēkā esošajā likuma redakcijā noteikts, ka par Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz vienam gadam vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz laiku līdz pieciem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta ceturtās daļas noteikumiem – brīvības atņemšanas sodu par kriminālpārkāpumu un mazāk smagu noziegumu piemēro, ja soda mērķis nav sasniedzams, nosakot kādu no attiecīgā panta sankcijā paredzētajiem vieglāka soda veidiem.

Tiesa, nosakot apsūdzētajai soda veidu, ievērojot Krimināllikuma 46.panta otrajā daļā norādītos soda veidu ietekmējošos apstākļus, atzīst, ka /pers. A/ par izdarīto noziedzīgo nodarījumu ir nosakāms sods īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā, ar Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzēto papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana, kā to tiesas debatēs lūdza arī prokurors.

Lemjot jautājumu par attiecīga kriminālsoda piemērošanu, tiesa ņem vērā, ka /pers. A/ iepriekš ir vairākkārt sodīta persona par dažāda rakstura noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, tajā skaitā darbībām, kas saistītas ar narkotisko un psihotropo vielu nelegālu apriti. Jauns noziegums šajā lietā izdarīts, pēc tam, ka /pers. A/ ir nosacīti pirmstermiņa atbrīvota pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas, neizciesta papildsoda un nedzēstas sodāmības laikā, kas attiecīgi dod pamatu objektīvam secinājumam, ka iepriekš noteiktais kriminālsods tomēr nav bijis pietiekami efektīvs personas resocializācijas pasākumu īstenošanā, ko būtībā apstiprina soda efektivitātes kritērijs – recidīvs.

Vienlaikus tiesa pozitīvi vērtē apsūdzētās attieksmi procesuālo pamatpienākumu pildīšanā un neatstāj bez ievērības apsūdzētās paškritisko attieksmi pret izdarīto noziegumu, taču minētais nevar radīt kādas priekšrocības pie soda noteikšanas, lai nesaņemtu attiecīgu un personībai atbilstošu sodu par jau izdarītu mazāk smagu noziegumu, kuram nav piedēvējams gadījuma raksturs, ņemot vērā apsūdzētās iepriekšējo sodāmību skaitu, un faktu, ka /pers. A/ ir atzīstama par subjektu, kad personai jau ir nostiprinājusies tiesiskā apziņa un sociālie priekšstati par taisnīgumu kā tiesiskās apziņas sastāvdaļu.

Tāpat pie soda noteikšanas, tiesa ņem vērā tiesas sēdē konstatēto faktu par apsūdzētājai pastāvošiem veselības traucējumiem, kas saistīti ar vispārējo darbspēju zaudējumu, ko apstiprina lietas materiāliem pievienotā Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas izziņa, kuru tiesai nav pamata apšaubīt, taču vienlaikus tiesa konstatē, ka lietā nav tādu ārstniecības iestāžu vai ārstu-speciālistu sniegtu atzinumu, kas liegtu apsūdzētajai izciest brīvības atņemšanas sodu. Turklāt konstatējams, ka minētā saslimšana un invaliditāte neietekmēja noziedzīgā nodoma rašanos un vēlmi izdarīt noziegumu neizciesta papildsoda un nedzēstas sodāmības laikā, tādēļ arī apsūdzētās invaliditāte pati par sevi nav pamats vieglāka soda veida izraudzīšanai.

Līdz ar to, lai aizsargātu ikviena ceļu satiksmes dalībnieka drošību un novērstu analogu pārkāpumu nākotnē, kā arī, lai tiktu ievērots vispārējās un ģenerālās prevencijas princips, tiesa atzīst, ka apsūdzētajai par Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanu ir tiesiski nosakāms sankcijā paredzētais sods īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā, ar obligāto papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu, jo tiesa secina, ka tikai tādā veidā tiks ievērots taisnīguma princips, kas sevī ietver arī prasības taisnīgai lietas izskatīšanas procedūrai.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta trešās daļas prasībām, nosakot apsūdzētajai soda mēru, tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu tiesa par apsūdzētās atbildību mīkstinošu apstākli atzīst savas vainas vaļsirdīgu atzīšanu un izdarītā nožēlošanu, savukārt saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktu tiesa par apsūdzētās atbildību pastiprinošu apstākli atzīst to, ka noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu.

Tāpat, nosakot apsūdzētajai sodu, tiesa ņem vērā, ka /pers. A/ ir izmantojusi Kriminālprocesa likuma 21.pantā paredzētās tiesības uz sadarbību ar kriminālprocesa veikšanai pilnvaroto personu, kas īstenojusies vienkāršāka procesa veida izvēlē, tādā veidā nodrošinot efektīvāku krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu, taču tas nav atzīstams par patstāvīgu atbildību mīkstinošu apstākli Krimināllikuma 47.panta izpratnē, bet tiek ņemts vērā pie soda noteikšanas.

Ievērojot to, ka apsūdzētajai ir atzīts viens atbildību mīkstinošs un viens atbildību pastiprinošs apstāklis, tad tiesa, ņemot vērā soda noteikšanas vispārīgos principus un Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu kopsapulces 2008.gada 1.jūlija lēmuma 15.punktā norādīto rekomendāciju, kas noteic, ka atbildību pastiprinošu apstākļu esība ir pamats bargāka soda piemērošanai salīdzinājumā ar sodu, kāds būtu piespriežams, šādus apstākļus nekonstatējot, secina, ka apsūdzētajai par izdarīto noziedzīgo nodarījumu ir nosakāms īslaicīgas brīvības atņemšanas sods uz 25 dienām ar papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana uz 2 gadiem, ar mērķi – veicināt apsūdzētās atbildību resocializācijas pasākumu īstenošanā un soda efektivitātes kritēriju sasniegšanā.

Izskatāmās lietas ietvaros apsūdzētā ir bijusi aizturēta 2021.gada 5.aprīlī, kas saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto daļu ieskaitāms apsūdzētās soda termiņā.

Ar Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas pārvaldes Satiksmes noziegumu izmeklēšanas biroja inspektores Janas Putnes 2021.gada 5.aprīļa lēmumu apsūdzētajai piemērots drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā un aizliegums izbraukt no valsts.

Kriminālprocesa likuma 249.panta pirmā daļa noteic, ja procesuālā piespiedu līdzekļa piemērošanas laikā ir zudis vai mainījies tā piemērošanas pamats, mainījušies piemērošanas nosacījumi, personas uzvedība vai ir noskaidroti citi apstākļi, kas noteica piespiedu līdzekļa izvēli, procesa virzītājs pieņem lēmumu par tā grozīšanu vai atcelšanu.

Tā kā lietas izskatīšanas laikā nav mainījies drošības līdzekļa piemērošanas pamats, tad sprieduma izpildes nolūkā apsūdzētajai piemērotais drošības līdzeklis atstājams negrozīts līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 520.pantu, tiesa

nosprieda

/pers. A/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīt ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 25 dienām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 2 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto daļu /pers. A/ soda termiņā ieskaitīt aizturēšanu – 2021.gada 5.aprīli (vienu dienu).

/pers. A/ piemēroto drošības līdzekli – uzturēšanās noteiktā vietā un aizliegums izbraukt no valsts, – atstāt negrozītu līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai.

Pilno spriedumu daļā par tiesas piespriesto sodu vai sakarā ar pieļautiem procesa pārkāpumiem var pārsūdzēt vai noprotestēt 10 dienu laikā no pilna sprieduma pieejamības dienas apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesai, sūdzību vai protestu iesniedzot Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Pilns spriedums pieejams no 2021.gada 21.jūnija.

Tiesnese E.Turkopule